

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id est catholicos tőrekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Lel. probamus libenter. (Az Általatos Képviselet által jóváhagyva 1895. márc. 6-án.)

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 12.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Jókai-utca 4. sz.)

Veni Creator.

(P.) Szentlélek Isten, ki husz századdal előbb lánglelkeseést öntél a kereszténység apostolaiba, mely átalakította a világot, jöjj, alkold újra az emberi szívüket! Hallgasd meg az ember könyörgését, ki a kezdet sötét pusztaságában világosságot gyujtottál és jöjj el, mint az „Igazság“ Lelke, mert Reád van szükség, mert Erted eped a vergődő emberiség. Meg van hitének fénye, meg van elméjének világossága, de hiányzik a tartalom, hiányzik a hitet lángragyujtó, az elméket meggyőző „Igazság“ Lelke, mely éltet, mely nélkül a tévedések utvesztőjében vész el.

Meg van mindenünk, csak az Igazság hagyta el a földet. Imádkozva vagy fogsikorgatva nézünk utána, nem jön vissza. A kor pedig beteg nélküle és benne az ember is. Keresi betegségének okát a vallástalanságban, az általános közönyben; egyik az anyagelviséget, másik a szabadelvűséget mondja a kóranyagnak. Pedig ezek csak kiütések az emberiség testén, melyek rúttá teszik csupán, de a vérbaj: a hazugság szelleme.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

P Ü N K Ö S D.

Zugó viharban a ki jöttél,
Légy üdvöz tiszta Lélek!
Galamb képében megjelentél,
Küldtél fényes égnek.
És ime, tűz-nyelvek lebegnek,
A merre ér a szárnyad,
S utánad a hitküdelemnek
Rajongó vágya tímád.

Az egyszerű halászok újkán
Ihlett szavak beszélnek,
Kik összebújtak félve, gyáván,
A harc terére lépnek.
Szézféle nyelven prédikálnak
Hirdetve új világot,
Hol egyformán helyet találnak
A koldusok s királyok.

És száll a szó a nagy világba,
Keletre, napnyugatra,
Ledől a piszkos föld porába
A bálványok hatalma;
S a rom fölött, a merre szem lát,
Új templomok ragyognak
És enyhe szellő viszi hangját
Magasztos himnuszoknak.

Az igazságot magunk üztük el a földről. Ezt az örök valót, mely létezésével meg nem dönthető törvényeket alkot, mely az észnek, szívnek határozott utat jelez, s mindennek kiméri célját és határát másíthatlanul. Nagyon is igazságos volt, hát elkergettük. De mert az igazság egy és örök, ki róla megfélekedve akar törvényt alkotni, irányt mutatni, az a hazugság martaléka lesz. Így jártunk mi is.

Korunk, melyet már Garibaldi is a hazugság korának nevezett, elűzte az igazságot, s könnyelmű léhasággal nagykorunk nyilvánta magát, ki erőt, világosságot önmagából akar meríteni magának. Pedig mi lenne a fénysugárból, ha forrásától elszakadva, maga akarna megjárni a világot, hogy azt bevilágítsa? Elenyészik és nyomába lép a sötétség. Mire megy az emberi szellem, ha megtagadja Alkotóját, ha elszakad a szellemi, a lelki élet fényforrásától? Eltévődve sülyed a sötétség mélyébe.

Megtagadva az igazságot, mindenütt a hazugságnak kell uralomra jutni. Ez korunk karakteristikonja.

És vértanu lesz a pogányból,
Ki szidta a keresztet,
Szent lesz az ádáz katonából,
Lelkén hit fénye reszket.
És mindenütt, a hol a földön
Tanyára lesz a szívben,
Áld és dicsér az ajk öröklőn,
Csodás Szentlélek Isten!

BÁN ALADÁR.

A bankók.

Irta: Kincs István.

A bögötei takarékpénztár két tulipános ládából állott: az egyikben voltak az adóslevelek, a másikban meg a bankók. Kinek pénz kellett, az csak Kósa Gellért uramhoz fordult, lévén a két tulipános láda az ő jogos magántulajdona minden tartalommal együtt. Honnan, miből kerítette Kósa uram azt a nagy gazdaságát, az iránt senki se volt tisztában. Lehet, hogy aranyak termettek valamikor az erdőn s ő úgy rázta le kosárszám a fákról. Mert hát tény, hogy erdővel spekulált annak idején. Most már dere-sülnek tejen a szálak, nyugalmasabb élet után kívánczított tehát, azért állított Bögötén takarékpénztárt, melyek ő az elnöke, könyvelője s pénztárosa egy személyben.

Az emberek szivesen fölkeresik. Emberséges ember mi a kamatazedést illeti. Azután ha valaki nem tud fizetni ma, hát vár holnapig;

Politikai életünk, mely ma az élet vezérszerepét játsza, hazugság. Ennek álarca alatt vivják a hivatottak legsötétebb önzésből származott küzdelmeiket, melyeknek színleg, csak a világ szemében vivatnak a közjóért, míg valójában önszűzölékért történnek. A hatalom, mely a népek boldogítására adatott, visszaél önlerejével és igazságot, jogot hazudva tagad le, sőt egész létét hazugság által szerzi meg.

Züllött társadalmunk elernyed idegekkel és festett képpel nézi végig az élet komédiáját, hol ismét csak szédülés és hazugság kacérkodik egymással a tudományban, művészetben, közéletben, tanácstermekben egyaránt. Hát nincs sehol semmi nemes, semmi jó és vigasztaló? Polgári becsület, haladás, humanizmus mind nem létezik? Ki tagadhatná ezen emelkedett eszmék uralmát korunkban? Létezésüket, sőt uralmukat sem tagadhatjuk; de csak névleg szent eszmék ma, csak jelszavak, melyek realizálva, az életben merő hazugságok. Ami szép és igaz van bennük az Isten tulajdona, de a világ bálványt faragott belőlük, hogy az örök Igazság itt is ha-

ha holnap se adja a bugyeláris, rá told még egy hónapot, szóval Kósa uramnak van szive s lehet is vele beszélni okosan.

Csak egyszer mutatta magát szivtelennek, de ott nem ő volt a hibás. Piritó Pista csinálta ostobául a dolgot: olyan ostobául csinálta, hogy be kellene zindelyezni a feje tetejét érte.

Ott kezdem, hogy Piritó Pista derék legény volt, legalább is százszor különb mint az édesapja. Az apja nagyon szerette a bort s az már régi igazság, hogy az árviz annyi holdat el nem mos, mint a hányat a bor elhord, még ha liter számra kezdi is csak ki. No és azok a literék a Piritó gazdaságot is meglehetősen alámosták már. Pistának jutott a nehéz földadat, hogy édesapja halála után azt a birtokot jól körül czövekelje, persze a két keze munkájával.

És Pista dolgozott. A éjjelt nappallá tette, úgy huzott-vont későn, korán. Az emberek szinte megsokallották, a mit az a gyerek mivel, hanem Kósa Gellért egy izben megveregette a vállát mondván:

— Derék gyerek vagy fiam, belőled még ember válik. Ha szükséged lesz bármikor is valamire, tudod hol lakom.

Tudta, persze hogy tudta. Jól ismerte azt a nagy kőházat, a falu teljes közepén, hol annyi egyes-bajos ember jár ki-be nap-nap után s hol a rezedés ablakon egy csinos leány tekint ki gyakorta, Kósa Gellértnak egyetlen magzatja.

Pista sokszor látta, köszöntötte is, de más, Isten látja lelkét, sohasem jutott eszébe. Ho-

zugsággal játszásék ki. A béketőrekvést zavar váltja fel, a haladást nyomor követi, az emberi boldogulásból az életkedv fásultsága és kétségbeesése származik. Sötétség az égből, üresség a szívben, hazugság az élet kötelességei és célja körül. Mindez azért történik így, mert az ember önmagába bizakodva, Isten helyett bálványok után futkos.

Jöjj el Szentlélek Isten! Adj világosságot az emberiségnek, hogy belássa gyarlóságát, belássa, hogy nélkülöd mit sem tehet. Az éjnek csak egy hajnali sugár van szüksége, hogy világosság derítse sötét homlokát: az emberiségnek Istenre van szüksége, hogy biztos utra tegye lábát, nélküle sötétségben vezetve, csak tántorogva jár.

Jöjj el Szentlélek Isten! Áraszd a világosság fényét a világra, s gyullaszd fel szívét az emberiségnek, hogy boldogulását ne önmagában, de Istenben keresse, mert nélküle sötétségben jár és célját soha nem éri el.

Képkiallítás Székesfejérvárott.

Örökös a panasz, hogy nálunk semmiféle művészeti (irodalomról nem is beszélhetünk) mozgalom nem érvényesülhet. Nevezetesen szépművészeti dolgokban ma is majd hogy nem ott állunk, a hol félszázaddal ennekelőtte. Zenei életünk, néhány iskolai vizsgálatot leszámítva csupán a honvédenekar működésére szorítkozik; színházunkba elszoruló szívvel lépnek elszánt direktorok; műemlékekkel, díszes épületekkel épen nem dicsekedhetünk; lakásainkat silány olajnyomatok, legjobb esetben tulajdon iskolás gyermekeink által papírra festett margaréták ékesítik. Idillikus élet volna ez, kivált, ha hozzá kissé módosabbak volnánk, de így teljességgel

nyan is juthatott volna, mikor szívét már rég odaadta egy szegény árva leánynak. Elvette volna már eddig is, de hát oda megint pénz kellene s új adósságot csináljon, mikor a régivel is alig bír meg?

Hanem Kósa Gellértnek jószívű biztatása viz volt a legény száraz malmára. Egy szép napon elszánta magát és beállított a bögőtei takarékbá.

— Kósa uram, szólította meg a jó öreg, egy szép kéréssem volna.

— No csak ki vele, fiam, biztatta az öreg a gyereket.

— Pénz kellene, megkövetem alázatossággal,

— Pénz? és meinyi legyen az? — kérdezte Kósa mosolyogva, — amolyan nagy bankó?

— Már bizony kicsivel az egyszer alig érem be.

— No és mekkora lett légyen az mégis?

— Hát bizony egy százas legalább, — nyögte ki Pista félénken.

— Talán nagyobb is elkelve, fiam, mit gondolsz? biztatta Kósa Gellért jószívvel a gyereket.

— Már bizony ha kettő-három kerülne, az se volna baj.

— Adok én neked még nagyobb, kedves gyermekem.

— Na... Nagyobb, még nagyobb? akadozott Pista egészen elhülve.

— No igenis, — magyarázta ki magát a falusi bankár, — neked szántam a legnagyobb bankómat. Gyere csak nyomban megmutato m.

elszomorító. Se mód, se szellem, szóval épenszerez. Elvégre ez sem mellékes, mert az elismerő kritikát nem lehet a tejbe aprítani.

Igy jött létre a szegedi után a székesfejérvári képkiallítás, melyet e hó 4-én, pünkösd hétfőjén délelőtt 11 órakor nyit meg báró Földi Pál főispán: A megnyitási ünnepélyre több előkelő vendéget várnak a fővárosból, kik megjelenésüket már régebben megígérték.

Nemeth Lajos festőművész, a kiállítás rendezője, nagy buzgósággal fogott a már teljes számban megérkezett képek rendezéséhez. Arról is gondoskodott, hogy a kiállítás legfőbb érdekességét képező Munkácsy-képek jól szembeötölő helyre kerüljenek. A „Hofoglalás“-nak két vázlata ez és egy női arckép, mely a megdicsőült mester ifjúkori ideálját ábrázolja. Munkácsy e képet 1866-ban festette, egy évvel a „Siralomház“ nagy diadala előtt. A fiatal mester nőül akarta venni a bájos fiatal leánykát, ki anyjával egy Budapesthez közel fekvő faluban lakott, de a leány anyja, ki gyermekét nem akarta az utrakészülő művészszel a messze külföldre ereszteni, ellenezte ezt a házasságot, Nem olyan műremek ez a kép, mint Munkácsy későbbi alkotásai, de meglátszik rajta, hogy nagy gondot, szeretettel festette, mint érdekes emlék pedig valósággal megbecsülhetetlen. A még ma is élő hölgy egyik közeli ismerőse Rothmayer Imre, a következőkben beszéli el a kép történetét:

Malonyay Dezső ur az ő remek és monumentális művében, melyet Munkácsy életéről és művéről irt, csak fuólag emlékezik meg a nagy ember e bájos epizódjáról, (1. kötet) pedig ennek kulturtörténeti fontosságát megérdemli, hogy az egész terjedelmében köztudomásu legyen, annál is inkább, mert még elő tanui vannak amaz epizódok, melynek elmondására feljogosítva érzem magamat.

Kimondhatatlan kegyelettel veszem kezembe a tollat, hogy ez adattal hozzájárulhassak kulturtörténetünk e nagy alakjának szív és lelki élete történetéhez. Fájó szívvel emlékszem vissza a nagy mester ifjúkori életére és nem egy már behagyd sebet kell felszaggatnom, hogy a kul-

bensőséggel, — annak ígertem oda szívemet. Azért is kell most a pénz, hogy megtarthassuk a lakodalmat. Szépen megkövetem, Kósa uram, ha azt a pénzt oda kölcsönöznék nekem. Milyelyest tehetem, visszafizetem emberséggel.

Kósa Gellértnek iszonyu formája volt abban a pillanatban. Két tezet ökolbe szorította, hanem mégis ura maradt magának.

— Odaadom, gyere csak, mondta azután kísérteti nyugalommal.

Kivezette a fiut a másik szobába s megnyitotta azt a tulipántos ládát. Három százast olvasott le Pistának.

A fiu pedig örömtől dagadó kebellet sietett azzal a pénzzel a szegény árva leányhoz. Ketten elmentek a paphoz, hogy hirdesse őket. Nemsokára azután meg lett a lakodalom is.

Másnap azonban megverék a dobót a Piritó udvaron. Kósa Gellért vette meg. Magához váltotta a jó fiu minden adósságát, hogy rettentő boszút álljon rajta, miért őt egy nyomorult árva leány miatt annyira meggyalázta. Nem indult meg semmi kérésre, könyörgésre, kivetkőztette a szegényeket mindenükből, épen csak a koldusbotot hagyta meg számukra, melylyel világga mehettek.

Az emberek sajnálták szegény Pistát, hanem a végén azt tették hozzá:

— Ugy kell neki, miért volt olyan bolond, miért nem vette el azt a gazdagot. Olyan szerencsét elszalasztani! Bizony föl kellene akasztani érte!

— S ki az a másik, kiért az én leányomat megveted? — tört ki indulatosan Kósa.

— Egy szegény árva leány, — felelt Pista

— Nézd fiam, itt az én legnagyobb bankóm, mely a többit mind magában foglalja. Derék gyerek vagy, megérdemled a kezét. Ő is szeret téged, legyetek hát együtt boldogok.

Piritó Pista körül fordulni kezdett a szoba Kósa Gellértnek tartania kellett, különben elvágja magát. Egészen bambán meredt hol a leányra, hol az apjára. Ugy nyögte ki végre:

— Ne tréfáljon, Kósa uram.

— Van eszemben tréfálni, — mondá az apa teljes komolysággal, — boldoggá akarlak tenni mindkettőtöket, annyi az egész. Rajta, nyujtsátok egymásnak kezeteke szaporán.

A szép leány némi tartózkodással közelebb lépett s odanyujtotta Pistának kezét, de ez ijedten kezdett hátrálni előtte.

— Pista, Pista, — feddette a apa, — de szegyenletes lettél egyszerre.

— Izé, megkövetem Kósa uramat, — motyogta a fiu. — nem, nem lehet.

— Nem lehet? — pattant föl a falusi bankár — és miért nem lehet?

— Mert más hoz köt a szavam, — volt a higgadt felelet. Piritó lassan kezdte már visszanyerni lélekjelenlétét.

történeti epizódot átadhassam a nyilvánosság-nak. Tanuja voltam hirtelen feltűnésének; a természeti szépségek bámulásában, imádatában, s az ifjkor ártatlan rózsás örömeiben, melyek részintre a budai Disztér egy vendégszerető házában virultak. Társa voltam test és lélek: fejtisztító kirándulásában, melyeket egy kies, a fővárostól nem messze fekvő falucskába rendeztünk.

Távol a világ zajától, ez igénytelen de bájos fekvésű helységben virult egy szép fiatal leány, mint szerény ibolya az erdő renetegében, ki egyesítette magában nemének mindamaz előnyeit és tulajdonait, melyek képesek boldoggá tenni a kezére pályázó ifjút. Pesti szépségével, műveltségével, nemeslelkű gondolkodásával és fennkölt szellemével sokakat elbájolt; ünnepeit szépség és nem egy budapesti bál királynője volt e hölgy, ki sok férfit meghódított, de senkit oly mély hatással, mint a nagy ember szív-lelkét, ki meleg, jó szívének egész nagyságával vonzódott e hölgyhöz, s elhatározta, hogy élettársának választja.

Ez időben festette Munkácsy Mihály bályozott eszményének az arcképét, és pedig 1866. július és augusztus havában.

Minő boldogan, minő kedvvel és örömmel festette e képet; sohasem festett ilyent, sem előbb sem utóbb. Maga rendezte, fésülte haját imádoztjának minden ülés alkalmával; leirhatatlan volt öröme, midőn a kép készen lett. Nagybátyjának, ki ugyanezen helységben lakott, fényes batárjában maga hozta be Budapestre a képet, hogy Ligetnek be is mutassa az ő bájos választottját.

A képen levő keret maga választotta, vette kereskedésben, sajátkezűleg rámozta be az olajfestményt.

E kép ábrázolja ama hölgyet, az akkori magyar divat festői ruházatában.

E hölgy kezét nem egy ízben kérte meg Munkácsy Mihály, s hogy egy boldog fiatal pár, mely ugy látszott egymásnak van teremve, kölcsönös eszményét el nem érhetne, azt sajnos, egy, a művészlelkek magas rőptü érdemei iránt elfogult anya akadályozta meg. Nem akarta szeretett gyermekét a messze külföldre eresztetni, s nem akart leányától, talán örök időre megválni.

Csak e vakszereteten mulott, hogy a nagy ember élet folyása talán más, boldogabb befejezést nem nyert.

Minő szívfacsaró tudat hogy e nagy ember fennkölt szelleme, lelke, művészete, mely az egekig ragadta hatalmas ecsetjét, reánk nézve megszűnt.

Figyelmeztetjük a kormány műértő, szakavatott illetékes közegeit, ne engedjék e kulturtörténeti fontosságú képet külföldre vándorolni. Számítalan, még élő tanuval bizonyítható a leírt epizód hitelessége. Nagy kár volna, ha e kép Magyarország közkincsévé nem lehetne.

Azt hittük, hogy a nagy ember beavatta életiróját is szív és lelkiélete eme titkába, s azért késtünk ez adatok nyilvánosságra hozásával, de felhatalmazzuk Malonyai Dezső urat, hogy egy újabb, javított kiadásnál ez adatot egész terjedelmében használhatja.

A kiállításon, összesen 96 művészi becsü képpel, a következő festők szerepelnek: Aggházy Gyula, Baditz Ottó, Bihari Sándor, Balló Ede, Bezerédi Gyula, Brodszky Sándor, Bosznay István, Bruck Lajos, Bruch Miksa, Bruck Herman, Dudits Andor, Ipoly Sándor, K. Kovách László, Konek Ida, Kunffy Lajos, Kroknyai Ottóné, Konkoly Jenő, Munkácsy Mihály, Nadler Róbert, Németh Lajos, Nesgrády Antal, Nagy Lázár, Papp Sándor, Ringeisen József, Stetka Gyula, Schlesinger Magda, Szemes Fülöp, Strobl Zsófia, Pap Henrik, Tahy Antal, Telepi Károly és Ujvári Ignác.

Szeretjük remélni, hogy közönségünk — beleértve a vidéket is — szívvel-lélekkel rajta lesz, hogy e kiállítás ép oly eredményes legyen, mint a minő szépen azt a művészek megcsinálták. Látogassák mennél többen és gyönyörköd-

jenek benne és a kinek csak módjában áll, vásároljon legalább egy képet, hisz olyan olcsón vesztegetik.

— A kiállítás Urnapig marad nyitva. A belépő-díj potom 30 krajczár.

Egyről-másról.

Ma már ország-világ a tudóvész meggátolásán fáradozik; kongresszusok vitáin bonczolgatják, latolgatják e kérdést; gyógyító telepeket, üdítő helyeket létesítenek külön e célra s a bacillusok azért terjednek, a sok óvintézkedés vajmi keveset ér. A miniszteriumban szinte gyárilag készítik a tudóvész elleni óvintézkedésre vonatkozó rendeleteket oly annyira, hogy a közegészségügyi hatóságok alig képesek már ellenőrizni, az ily irányú intézkedéseket. Egy időben — bizony régen lehetett, mert már feledésbe ment, a higiénium köpöcsészék rendeleteileg oly hatalmas védőbástyáknak tüntek fel a közegészségügy terén, hogy alig mertem volna hinni ezen csészék nélkülözését nyilvános helységekből, főleg közhivalkoban. Pedig bármennyire volt is törvényileg kötelező, itt-ott akadunk csak egy párra, sőt merem mondani, hogy a legtöbb közhivatalban, avagy orvosi előszobában nincs. Találunk figyelmeztető feliratokat „A falra köpni tilos!”, vagy „A padlóra köpni tilos!”, de mert köpöcsésze nincs, sokan estek már gondolkodóba, miért is legalkalmasabb erre a szoba mennyezete, mert hisz az antibacillusos világban ez a szobának cenzura alá nem eső szabad tere. A feleletet erre talán majd a legközelebbi közegészségügyi kongresszuson fogják megadni.

* * *

A közegészségügygel kapcsolatos köztisztaságról beszélnem egy kissé izléstelen dolog, de hát most az egyszer mégis meg kell tennem. Kikerülöm a halpiaciz illatos mezejét, az egyes utcaik szemétkupaczeit, letérek a fejevári spezialitására, a járdáról; betekintek most a külvárosi házak udvaraiba. Igaz, városunk zöme földműves s így a trágyatermelés lényeges kérdés, de már hogy az ürögödör itteni kezelése egy kissé bszantóan kellemetlen, az igaz. Talán e téren a gypmester ellenőrzése hiányos, mert napirenden van az a látványosság, hogy trágyát szállítanak, végig folytatják utcákon át s így megfertőzik egy-egy városrészt levegőjét. Külvárosban az ajtókat s ablakokat egész nap zárva kell tartani. A mi közönségünknek még nincs érzéke az igazság, a rend és tisztaság iránt. A helyett, hogy az ily eseteket bejelentenek a rendőrségnek, tárgyalgatják minden sarkon, irtóznak azonban az „árulkodás”-tól. Ez pedig nagyon helytelen felfogás. A főkapitány nem mehet naponta házról-házra s általában a ki ismeri egy vidéki város rendőrségének munkakörét, az be fogja látni, hogy a rendőrség annyira túl van terhelve munkával, hogy az csak úgy mutathat fel szép eredményt, ha a közönség közreműködik, segítkezett nyújt a rend fentartásában. Legyen rendőri minden ember a maga rendje s módja szerint s iparkodjék ki-ki legjobb belátása szerint elégtételt szerezni a megsértett jogrendnek, még talán kicsinyesnek látszó dolgokban is. Ez nem spicizkedés, nem árulkodás, hanem polgári kötelesség, megkívánja ezt a közügy érdeke.

* * *

A fenti leczkét kellene adnom a közönségnek a bérkocsis-hajszák miatt is. Azt mondják, nem helyes, hogy a bérkocsis a bakon pipázik,

berugott állapotban hajt, a tarifát feltűnő helyen ki nem akasztja, a szőlőbe fuvarozni nem akar, a törvényes díjnál többet követel stb. stb. Hát ez lehet, hogy így igaz. S kérdem, ki az oka? A közönség, bár némelyek azt állítják, hogy a rendőrség. Hogy a közönség a hibás, mi sem igazolja inkább, mint az a körülmény, hogy aligha akadt még olyan méltatlankodó, a ki bejelentett volna a rendőrségnek egy olyan kocsiat, a ki a bakon dohányzott vagy berugott, esetleg nagyobb fuvardíjat követelt stb. s ha mégis fordult elő ilyen eset, mindig az önérdék és soha sem a jól felfogott közügy érdeke volt a feljelentés rugója. A kinek baja van, fardjon fel a rendőrséghez, meg vagyok arról győződve, hogy jogos panasz esetén kap elégtételt. Hogy nem dolgozhatnak oly apparatussal, mint ők szeretnék, az nekik legnehezebb, az eszközök hiánya szinte ólom-súlylyal nehezedik általában véve a legtöbb vidéki város rendőrségének munkájára. Ehhez három dolog szükséges: pénz! pénz! és ismét csak pénz! **Szemfüles.**

UJDONSÁGOK.

— A megyés püspök hazaérkezése Rómából. A pénteken délelőtt 5 heti távollét után Rómából hazaérkezett főpásztor mint kegyes atya iránt érzett fiui szeretetének és ragaszkodásának szép jelét adta a székesegyházi káptalan vezetése mellett a városi papság. Tizenegy óra után a püspöki palota termeiben egybegyűlt papság nevében Károly János nagyprépost megható beszédben üdvözölte a belépő püspököt. Ott volt — ugyan — a szónok — Méltóságod a világegyház középpontjában, honnét az egyedül üdvözítő hit elterjed az egész világra, ott sz. Péter apostol sirjánál, ott Krisztus földi helytartójánál, az anyaszentegyház látható fejénél, ott sz. Szilveszter pápa hamvainál, ki szép hazánk állami fennmaradásának symbolumát az apostoli keresztet küldte a magyar nemzetnek, a mely keresztnek vallásából sz. István, sz. Imre, sz. László, sz. Margit, sz. Erzsébet adtak e nemzetnek, az égneik, s mig Méltóságod a sz. helyeken járt, addig mi imáinkkal kértük a jószág Mindenható, hogy egészében vezérelje vissza főpásztorunkat körünkbe s most midőn ezt megértük, a szerető gyermekek sietnek a jó atya üdvözlésére. — A főpásztor a papság érzelmei tolmácsolójának szavaira atyai szive szeretetével szólott papjaihoz. Kiemelte mennyire megerősödött azon sz. hitben, melyhez eddig is oly hűségesen ragaszkodott, s hogy annak elveihez, törvényeihez ezental is utolsó lehelletéig szikla szilárdan ragaszkodni fog. Felemlítette, hogy mindazon sz. helyeken, hol megfordult, folyton imádkozott papságáért s a gondjaira bízott hivekért. A legnagyobb örömmel tudatá, hogy a Szentséges atyánál két ízben is volt kihallgatáson, mely alkalommal a Szentséges Atya kinyilvánította, hogy főpásztori működésével meg van elégedve s apostoli áldását adá úgy reá, papjaira, mint hiveire; hogy a Szentséges Atya mily könnyűséggel teljesíti a legnehezebb funkciókat, hogy mily boldog volt, midőn Nápolyban sz. Januárius megszáradt viaszalaku vérenek felbuzo-

gásának csodáján jelen lehetett. Majd buzdította s kérte papságát, hogy újra s újra fogadják meg, miszerint a sz. hithez, az egyház törvényeihez hűségesen ragaszkodni fognak s mindenütt jó példával járnak a hívek előtt s végül minden egyes jelenlévőt emléktárggyal ajándékozott meg.

— **Plebánosi vizsgálat.** Az egyházmegyei zsinati vizsgáló-bizottság Károly János nagyprépost elnöklete alatt május hó 29. és 30-án plebánosi vizsgát tartott. A vizsgálatra jelentek: *Knežits József idényi* káplán, *Matyasovszky pilis-szt.-lászói* és *Puli György gánthi* id. adminisztrátorok.

— **Az időjárás.** Az elmúlt májusi szeszélyes időjárás után valahára állandó szép időt reméltünk, de a beköszöntött június még sokkal változatosabbnak ígérkezik. Ma délután egy óra tájban sűrű setét felhők találkoztak az égen, mignem vad zápor alakjában hullottak le a sűrű nehéz eső cseppek erős menydörgéstől, villámlástól kísérve. Jól esett látni az akác virágpompáját, a szőlő fakadását, a mit sok helyen a jég máris letört. Rossz szezonya volt a kis ibolyának, a barack virágzásának; de talán még könnyörtelenebb lesz az idő a rózsák évadjában, a mit Falb jóslata után hinnünk kell, a ki pláne augusztusra már havazást jelez. De a Gondviselés keze talán megfékezi ezt a szeszélyes időt és mégis megszerzi a gazdáknak fáradozásuk gyümölcsét.

— **Előléptetések.** Az Igazságügyi Közlöny a napokban közölte a bíróság és az ügyészség tagjainak magasabb fizetési fokozatba való előléptetését. A székesfejvári törvényszék területén a következőket léptette elő az igazságügy-miniszter: a VII. fizetési osztály 1. fokozatába *Kovács Ignác* és *Kerzán Izidor* törvényszéki bírákat; a VIII. fizetési osztály 2-ik fokozatába *Guzdy Béla székesfejvári* és *Kálmán Lajos moóri* járásbírákat; a IX. fizetési osztály 1. fokozatába *Juraszék János székesfejvári* kir. al-ügyészt és dr. *Ács Ferenc radli* aljárásbíró; a IX. fizetési osztály 2-ik fokozatába *Schilling Ede* és *Dömötör Zoltán székesfejvári* aljárásbírókat; a XI. fizetési osztály 1. fokozatába *Szűcs Kálmán moóri* bírósági aljegyzőt és *Sipos Dániel moóri* járásbírói irnokot.

— **Nem kell hangverseny.** A budapesti Népszínház titkári hivatala tegnap egy érdekes levelet intézett *Havranek József* polgármesterhez, mint a székesfejvári színhelyi bizottság elnökéhez. Az van a levélben megírva, hogy a Népszínház elsőrendű tagjai a nyári szünetre tervezett hangverseny-körútjukban nálunk tartanak az első stációt, ha a színhelyi bizottság előzetesen megígérné, hogy a vállalkozás kellő sikert fog eredményezni. A polgármester által e tárgyban összehívott bizottság rövid, de élénk vita után odanyilatkozott, hogy a kilátásba helyezett hangversenyről ilyen feltétel mellett szó sem lehet, mert július közepe táján a város intelligensabb közönsége jórészt fürdőkönyvnyázik és e szórakozást alig lenne hajlandó egy hangversenyért megszakítani. E szerint aligha fogunk *P. Lukács Juliska* szavalatában, *Blaha Sárka*, *Bojár Tereska* és *Amor Margit* nótáiban, *Kovács Mihály* kupléiban és *Kenedich Kálmán* csengő tenorjában gyönyörködhetni, mi szegény itthonmaradandók, kik egyéb híján kénytelenek leszünk továbbra is *Szűcs Kálmán* fürdőtelepére szorítkozni.

— **Együtt hírek.** Az örökimádás templom helybeli bizottsága f. é. május 30-án *Szegény Marich Julia* elnöklete alatt ülést tartott, melyben elhatározatot, miszerint folyó hó 4-én pünkösd hétfőn a megboldogult *Erzsébet* királynénk emlékére emelendő Örökimádás templom építési költségeire, a helybeli megvívás-püspök ur Ó méltóságától kinyert főpásztori engedéllyel a bizottság hűgy tagjai az összes katolikus templomokban a szt. mise alatt adományokat gyűjtöttek. — A *jótekönyű* négyelet választmánya 1900. május hó 31-én *Szegény Marich Julia* védnök elnöklete alatt ülést tartott. Az ülés elnöki megnyitása után, az egylet pénztára javára a város területén május hóban rendezett általános gyűjtés eredménye jelentetett be, mely szerint a kibocsájtott 11 gyűjtő iven összesen 1479 kor 62 fillért tesz az áldozatkész jötevők adománya. Ezen adakozásokról a részletes kimutatás, az összeállítással járó terjedelmes munka miatt később fog közre tétetni. A folyó évi májusi negyedre az egylet a rendes segélyre felvett szegények között 1098 koronát, rendkívüli segélyekre 479 koronát osztott ki. A ülés folyamán még több szegény részére segélyek utalványoztattak és ezzel az ülés véget ért.

— **Milyen lesz a június.** *Falb Rudolf*, a fáradhatatlan időjárás, nagyon szépen kecségetet bennünket. Annyi esőt vihart és árvizet jövendöl az idei nyárra, hogy valóban gyönyörnek is sok volna! Ime *június*: 1—5 között száraz időjárás, a hőmérsék a közepén alul; 6—13 között a csapadék növekedésben, nagy árvízveszelem, sok vihar; 13-ika *másodrendű kritikus* nap; 14—19 között folyton sok a csapadék és különösen nyugaton rendkívül szaporodik; 20—26 között jelentékeny és sok vihar, árviz, a hőmérsék a közepén alul; 27—30 között a csapadék még több lesz, a hőmérsék nagyon lesüllyed. Juliusban nemkülönb, sőt augusztusra pláne tömértelen havat jövendöl. Az egészben az a legnyugtalanítóbb, hogy *Falb*nak igaza is lehet. A időjárásból legalább azt következtethetjük.

— **Kinevezések.** A főispán *Vértes Kálmán* szolgabírói díjnokot a vármegyéhez rendszeres díjokká, helyébe *Ullmer József* járási díjokká, ennek helyébe pedig *Püspök Imrét* nevezte ki.

— **A magyarság erősödése.** A statisztikai hivatal most adta ki a magyar korona országainak 1897-ik évi népmozgalmáról szóló jelentését. Vaskos könyv ez, melynek adatai öröndetesek, a magyar faj erősödését, gyarapodását mutatják számokban. Adatai szerint szaporodás tekintetében az 1897. év a jobbik közé tartozik, aminek talán az előző év jó termése az okozója. Az összes szaporodás a magyar birodalomban 219,097 volt, a miből Magyarországra 197,952, Horvát-Szlavonországra 21,145 esik. Az 1897-iki sanaryar esztendő az 1898-ik évben érettebb hatását: a szaporodás ebben az évben Magyarországon 157,519-re esett vissza, ellenben Horvátországon 24,924-re emelkedett. A magyar birodalom népessége az 1890-ik népszámlálás szerint 17,463,791 lélek volt; ha ehhez hozzáadjuk az évenkénti szaporodást, az 1898. év végén 18,953,000-re kellene ragnia a Szent István koronájának oltalma alatt lakó népességnek. Ebből a számból azonban le kell írni a kivándorlás okozta csökkenést, ami 1898 végéig mintegy 220 ezerre teendő és így ebben az időpontban a magyar korona országainak népessége mintegy 18,730,000-re becsülhető, a miből 16,460,000 Magyarországra, 2,380,000 Horvát-Szlavonországra esik. Csak Magyarországot véve figyelembe, az 1897-ik évben elért 197,952 főnyi szaporodásból a magyarságra 115,057 esik, vagyis több mint 58 százaléka, holott az 1890-ik évi népszámlálás szerint a magyarság az ország népességének 48-53 százalékat tette ki. Így tehát 1897-ben a magyar fajra közel tíz százalékkal több esik az általános szaporodásból, mint a mennyi a magyar anyanyelvűek országos százaléka. Az egész magyar birodalom lakossága az átlagos évi 200,000-nyi népszaporodás alapján kiszámítva, most, a

könyv adatainak kelte után másfél év múlva már több mint husz millió; ha hasonló alapon folytatjuk a számítás, arra az eredményre jutunk, hogy ma már az ország lakossága túlhaladja a tizenkilencz milliót s nemaokára be fogja tölteni a huszadik milliót is.

— **Tekeverseny.** A belvárosi kath. kör kert-helyiségében a nyári tekeverseny megkezdődött. A kiválóan becses nyereménytárgyakért erősen folyik a küzdelem. A versenyre ezuttal is felhívjuk a kör tagjainak figyelmét.

— **A város páholya.** A nagyváradai színhelyi bizottság a színhelyi bizottsággal kötött szerződésben egy ingyenes páholyt kötött ki magának a most épült városi színházban. Szakasztott így történt nálunk is, csak hogy míg mi ezért jámbor élczelődésnél egyebet nem cselekedtünk, addig Nagyvárad városa e jogáról a márcziusi törvényhatósági közgyűlésben önként lemondott. A színhelyi bizottság azonban nem gondolkozott ilyen nagylelkűen és a közgyűlési határozatot a belügyminiszterhez megfellebbezte. A belügyminiszter most döntött az ügyben, még pedig a fellebbezők véleménye alapján, hogy a város csak fogadja el a páholyt „mert nem forog fönn kellő indok arra nézve, hogy a város, mint a nagy áldozatokkal létesített színház tulajdonosa, részére az általános gyakorlat szerint főtartani szokott páholyra való jogáról lemondjon.“

— **Utcái látványosság.** Csütörtök délutánján két közveszélyes grütnök látszó alak szaladgálta be a város utcáit, sakálszerű üvöltözéssel. Az egyik férfi volt, a másik nő, a mit különben csak közvetlen közelről lehetett meghatározni, mert mindketten trikóba voltak öltözve. E trikók a beljük zsufolt tetemekkel egyetemben leírhatatlanul piszkosak voltak és — politikai pártállásra való tekintet nélkül — mindenkiben több undort, mint szánalmat gerjesztettek. Kivétel csak a rendőrség képezett, mely elég megfontolatlant volt az elvadult emberi teremtményeket szabadjára ereszteni, sőt hivatalos engedéllyel ellátni, a helyett, hogy jelentkezésük nyomban kitiltotta volna őket a városból. Nos, a rémalakok ugyancsak felhasználták az engedélyt. A férfi valami faalkotmányt czipelt magával, melyre időnkint felkuszott s ott az uteza közepén kardot nyelt, üveget evett, vitriolt ivott és egyéb csudadolgokat művelt a szájtató gyerekhad nagy gaudiumára. Az aszszony pedig ezalatt pokoli visítással futkosott fel s alá, konokul kéregetve. Felsüvöltött az emeleti ablakokba és szinte gallérjuknál kapdosta el a járókelőket, kik majd hogy az utolsó ingüket oda nem adták, csak megszabaduljanak a fogcsattogató szörnyetegtől. És így ment ez déltől estig. Harangszókor is csak azért hagyták abba a garázdálkodást, mert ekkor a szokott jótekönyű sötétség borult a megvívott utcákra, fáklyákkal pedig nem rendelkeztek. Ekkor el-tüntek. Hihetőleg a föld nyelte el őket, melynél rendőrségünk, úgy látszik jóval türelmesebb. A rendőrség különben, mint halljuk, élénk alku-dozásban van egy afrikai rabszolgakereskedővel, ki az indiai oceán szigetein összefogdosott emberevő pápuákat fog utcái látványossággal hozzánk importálni, a jámbor polgárok mulat-tatására. A pápuákat az állomáson a rendőrség diaszszónoka fogadja s hivatalos kalauzolás mellett járják be az élénkbe utcákat. A derek vadak a városháza előtt táborot ütnek s ott az étkezési időszakban nyugalmazott mezei cső-

szöket fognak föllakmározni, hidegen. A rendőrgyűlés pedig tányérozni jár a kíváncsi nézők — hihetőleg tömött — sorában. A tiszta jövődelmet a tervezett új köterhelyiségek költségeinek fedezésére fordítják.

— **Hymen.** Szics Kálmán, magy. kir. posta-és távirótitászt f. hó 5-én esküszik örök hűséget **Moénich** Jolánának, **Moénich** Károly városi t. tanácsos, — levéltáros és **Czeiler** Nina leányának. — Az ég áldását kívánjuk a köendő frigyehez!

— **Védekezés a szőlőkárak ellen.** A földmívelésügyi miniszter utasította a szőlőszeti és borászati felügyelőket, hogy ott, ahol a szőlőket az ideai késői fagyok érték, a fagy által megtámadott szőlőtőkék további helyes kezelésére s a bajok orvoslására a szőlőbirtokosoknak a megfelelő utbaigazításokat és szaktanácsokat adják meg és világosítsák fel a szőlőbirtokosokat, minő eljárást kell követniük arra nézve, hogy az elemi csapások által okozott károk rendkívüli eseteiben a közadók kezeléséről szóló törvény rendelkezései értelmében járó adóelengedést iránt való igényeiket miként érvényesítsék. Ugyanezen alkalommal utasította a földmívelésügyi miniszter a szőlőszeti és borászati felügyelőket egyszersmindkorra, hogy elemi csapások bekövetkezése vagy a szőlőnek akár állati, akár növényi ellenségei fellépte és elterjedése esetére különrendelet bevétele nélkül a szőlőbirtokosoknak a védekezésre vagy az orvoslásra szükséges eljárást megmagyarázásával és demonstrálásával, valamint általában megfelelő utmutatások és szaktanácsok megadásával segítségére siessenek.

— **Az ország czimerének használata.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök az ország czimerének használata tárgyában a következő körrendeletet adta ki valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének: „Ujabbán ismételtelen tapasztalatot, hogy az ország czimerének használatára engedélyt nyert czégek némelyike a nyert engedélyt akképpen értelmezi, hogy annak alapján az ország czimerét pecsétjében is használhatja. Erre való tekintettel az illető czégek megfelelő figyelmeztetése végett Czimed tudomására kívánom hozni, hogy az engedély az ország czimerének a pecsétben való használatára hallgatag ki nem terjed, amint-hogy általában csak arra jogosít, ami az illető engedélyokmányban kifejezetten ki van mondva. Hozzá kell tennem, hogy az ország czimerének a pecsétben való használata csak állami és országos jellegű hatóságokat illet meg s azért ez magánosoknak, magánjellegű testületeknek, vállalatoknak és intézeteknek nem is engedélyeztetik.”

— **Kiszagdák tanulmányi kirándulása.** A falusi kiszagdák tanulmány-kirándulásaira a kereskedelmi miniszter által engedélyezett menetdíj-kedvezmény, időközben a m. kir. államvasutakon 1899. év szeptember hó 1-től, a m. kir. államvasutak kezelése alatt álló h. é. vasutakon pedig f. évi január hó 1-től érvényes személydíjszabása, mint állandó jellegű kedvezmény a következő szövegezéssel vétetett fel: Falusi kiszagdák és vezetőik, ha legalább tizen a bálolnai, fogarasi és mezőhegyesi ménesbirtokok, valamint földmives-iskolák, végül a paulis-baracscai szőlőtelep megtekintésére és vissza együtt utaznak, valamely gazdasági egyesület által kiállított aláírt és hivatalos pecsétjével ellátott igazolvány alapján a m. kir. államvasutak és a kezelése alatt álló összes helyi érdekű vasutak vonalain személy- és vegyes vonatokon, a III. osztályban, III. osztályú fél menetdíj fizetése mellett utazhatnak. Ezen kedvezmény tehát most már díj-szabásilag rendszeresítve lévén, azíránt ugy az állomási, mint a vonatkísérő közegek teljesen tájékozva vannak és mivel a kedvezmény most már nem a m. kir. államvasutak igazgatósága, hanem a tanulmány-kirándulást rendező gazdasági egyesület által kiállított igazolvány alapján vehető igénybe, a kedvezmény engedélyezése s igazolványok kiállítása végett a m. kir. állam-

vasutak igazgatóságához fordulni nem szükséges. Csakis ha a kirándulásokban p. o. 50—80 személy vesz részt, szükséges a kirándulás idejét s a kirándulók számát az illető kirándulási állomás főnökével egy-két nappal előbb közölni, hogy az illető a szükséges helyek biztosítása iránt kellő időben intézkedhessék. A szóban forgó menetdíj-kedvezmény azonban csakis oly tanulmány-kirándulásokra veendő igénybe, melyek a földmívelési miniszter előzetes engedélye alapján szervezetteknek.

— **Szőlőbetegségek.** A szőlők veszedelmes baja az oidiom (lisztharmat) ez évben is mutatkozván a szőlők között, Darányi földmívelésügyi miniszter elrendelte, hogy minden községben az ellene való védekezés ne csak hirdettessék, de népszerű ismertetés osztassék szét, a vándortanítók kiszálljanak és a védekezés módjáról, a különféle kénfűvő készülékek gyakorlati utbaigazítását adjanak.

— **Kifogott hulla.** **Neuchl** János d.-adonyi molnár legény a múlt hó 31-én reggel 18—20 évesnek látszó és ruházata után itéve a munkásosztályhoz tartozó fiatal ember hulláját fogta ki a Dunából. A vízbeftult kiletét nem lehetett megállapítani.

— **A mezítábas ügyész.** A polgármester terrendeletet intézett a városi tisztikarhoz, melyben fölemlíti, hogy bár hazánk törvényei a hivatali személyzet számára nem írják elő a viselő ruhafomatát, mindazáltal a társadalmi illet megköveteli, hogy oly alkalommal, midőn a tisztviselő hivatalos minőségben föllebbvalói előtt megjelenik, a társadalmi szokásoknak megfelelő ruházatban jelenjék meg. Nevezetesen a városi ügyészt utasítja, hogy jövőre hivatalos minőségben előtte mezítábas meg ne jelenjen, s az esetben, ha rendeletnek foganaatja nem volna, kénytelen lesz ellene hivatalos eljárást foganatosítani. E furcsa, s a maga nemében mindenestre páratlan rendeletre az adott okot, hogy a tisztviselő ügyész a minap hivatalos funkciója közben mezítábas jelent meg a polgármester előtt. Nem tiszteletlenségéből történt ez, hanem egyszerűen azért, mert a derék tisztviselő szenvedélyes Kneippista. Legvégül pedig, netáni kinos félreértések kikerülése okáért, a törvényi igazsághoz híven megjegyezzük, hogy az eset nem nálunk, hanem nemes Beszterce városában történt.

— **Felhívás tejjelőzőgép versenyre!** Nyílt levél az összes tejjelőzőgép gyárosszokhoz és azok képviselőihez! Tudomásomra jutott, hogy az újonnan megalakuló falusi tejjelőzőgép-tervezők és egyes tejjelőzőgép foglalkozó birtokosoknál különböző rendszerű tejjelőző gépeket arra való hivatkozással ajánlanak és adnak el, hogy az illető följelőzőgép ép oly tökéletes módon választják a zsirt a tejből, mint az alfa separator. — Szükségem vélem a gazdaközön-ség érdekeinek szem előtt tartásával e tekintetben felvilágosítást nyújtani. — Hivatkozhatnék ugyan az 1899. évben legutóbb Angolországban megtartott versenyre, hol az alfa separator messze felülmúlta az összes használatban levő följelőző gépeket. De, hogy a t. gazdaközön-ségnek alkalma legyen az alfa separator versenyképességéről és felülmúlhatatlanságáról meggyőződést szerezni, tisztelettel felhívom az összes följelőzőgép gyárosszokat és azok képviselőit: vegyenek részt egy Budapesten rendezendő följelőzőgép versenyben, hadd lássa a t. gazdaközön-ség, mely géppel minő eredményeket és minő kihasználást lehet elérni. Hogy pedig a versenyből való tartózkodást semmi kifogással megokolni ne lehessen, kijelentem, hogy a följelőzőgép-verseny összes hivatalos és rendezési költségeit viselni fogom, a verseny tehát a t. följelőzőgép eladóknak költséget nem fog okozni, továbbá hogy a földmívelésügyi miniszterhez beadványt intéztem, melyben szak-közösgének s megbízottjának a versenyre való kiküldetését kértem. Együttal kötelezően kijelentem, hogy a kiküldendő közeg intézkedéseinek magamat alávetem. Ennélfogva tisztelettel felkérem a följelőzőgép gyárosszokat és képviselőit, sziveskedjenek a versenyben való részvételüket velem tudatni, hogy a kellő intézkedéseket megtehessem. **Pfanhauser Alfréd** mérnök, az Alfa-Separator Részvénytársaság igazgatósági tagja.

— **Pályázat.** A „Fejérmegyei Tanítótestület“ 1899-ik évi nagygyűlésének határozatához képest a budapesti „**Ferencz József Tanítók Házá**“ban egy 4000 koronás alapítványt tevén, az ezen alapítvány élvezésére jogosult tudomány-, vagy műgyegetmi-, vagy más magasabb szakiskolai hallgatók részére, a központi bizottság megbízásából, emezel pályázatot hirdetek a következő feltételek mellett:

1. Az ingyen lakás és esetleg egyéb nyújtható kedvezményekért a folyamodó tanuló tartozik a „Fejérmegyei Tanítótestület“ központi bizottságához címzett kérvényéhez, ha már egyetemi tanuló volna, indexét, ha pedig most végzi a középiskolák 8-ik osztályát, a 7-ik osztályról szóló múlt évi bizonyítványát és a folyó tenév II-ik időszakról nyert iskolai értesítőjét csatolni, a mely okmányokat azután f. é. június hó végével érettségi bizonyítványával tartozik kicserélni.

2. A „Fejérmegyei Tanítótestület“ elnökségének bizonyítványával igazolni kell, hogy atyja, vagy anyja tanítótestületünknek tagja, illetőleg haláláig tagja volt, s mely időtől fogva?

3. A helyi Eötvös-alap bizottsága elnökeinek bizonyítványával igazolni kell, hogy atyja, vagy anyja az országos Eötvös-alapnak tagja s hogy évi tagsági-díjait mindenkor rendesen befizette.

4. Községi bizonyítvánnyal igazolni kell a szülők vagyoni állapotát és családi értesítővel a családtagok számát.

5. A kérvényhez tisztiorvosi bizonyítvány csatolandó, melyből kitűnik, hogy folyamodó lelkileg és testileg ép, erős, egészséges és semmi szervi baja nincsen.

6. A sajátkezűleg irt kérvények hozzám, alulírottához, Székesfehérvárra, f. évi június hó 15-ig bérmentesen küldendők be.

7. Végül megjegyzem, hogy az alapítványi helyre felküldendő ifjú az internátus rendszabályait mindenben a legpontosabban tartozik betartani.

Kelt Sz.-Fejérvárott, 1900. május hó 25-én.

Szirbek József,
tanítótestületi elnök.

— **Szines bőrczipőkhöz való lack** és crème, melyek a bőrnek eredeti színét visszaadják; **legkitűnőbb minőségű bőrlack**, mely a bőrnek pompás fényt ad. lábbeliek, lőszerszámok, bőrdöngők fényesítéséhez és jókarban tartásához különösen ajánlatosak; **orosz bőrkénőcs**, mely a bőrt tartóssá és vízmentessé teszi; — **kesztyűbőr**, **lackbőr** és **chevreau** czipőkhöz való crémek; a világhírű **Fernolend-féle czipőfenymáz** (suviks) 3, 5 és 10 kros dobozokban; **patakenőcs** és **nyeregszappan** a legkitűnőbb minőségben és jutányos áron kaphatók: **LANGRAF GÁBOR** és **FIA** bőr, czipészeti czikkek és gépszijak nagykereskedésében, Székesfehérvárott, **Jókai-utca 8.** — **A legjobb 90° etetni való denaturált spirítusz 1 liter 28 kr.**, nagyobb vételnél megfelelő árendemény; **matracokba, vánkoscokba és kocsiülésekbe való lőszőr**, **áfrík** és **tengerifü** eredeti gyári áron. — Az egész világon szabadalmazott **Löderer-féle ruganyos czipő sarok** és a **Dr. Hőgyes-féle asbest talpbetétek** fürkátára. — Naponta postai szétküldés.

Irodalom.

— **Uj zeneművek.** A legújabb megjelent zeneművek egész hazma felsziki előttünk. Egytől-egyig a Rózsavölgyi czég kiadványai ezek és megelégedéssel emlíjük fel, hogy a beküldött novitások között négy szerzemény tisztán magyar. Első helyen áll **Siposs Antal** új magyar ábrándja. A nemrég elhunyt jeles szerzőnek, **Zimay László**-nak egyik legszebb és legnépszerűbb dala: **Napjól virít, naptól hervad a róza**, inspirálta **Siposs**

mestert arra, hogy megörökítse ezt a szép dallamot fantázia alakjában, s hozzáférhetővé tegye a zongorázó közönség számára is. A kompozíció könnyebb modorban van írva s a mennyiben az a kézben fekszik, eljátszhatja mindenki, a ki zongorázást a középszerűség fokáig vitte. *Horváth Géza*, a Bécsben élő művész hazánk fia szintén két magyar ábránddal lép közönségünk elé. *Fantasia mignon hongroise* a címe a két füzetnek, a melyek ismert régi népdalok izléses, változatos feldolgozását tartalmazza. Könnyű modorban írta át azokat a szerző. Különösen sikerült az első ábrándban az Is, is, is, ismert népdalnak grációzus feldolgozása és annak ügyes variációja. A *Hummel*-féle híres „Polonais”-nak hatkézre való transzkripciója szintén *Horváth Géza* ügyességét dicséri. Hálás vizsgadarab lesz a zongorázó növendékeknek, a kiknek ritmikai érzékét az ilyen darab összejátszás lényegesen fejleszti. A dalirodalom kedvelőinek *Soltz Gusztávné* Homa Ella kedveskedett egy fülből mászó dalszereménnyel. „*A vad madár*” a címe ennek a kompozíciónak, a melyet zongora kíséretes éneklangra írt a szerző. Ő maga írta a szövegét is ennek a szerzeménynek, a mely mazurka tempóban indul, majd áttér egy melankolikus $\frac{6}{8}$ ütemű dallamra, közbe-közbe koloratúrás patsayeokkal tarkítván a népszerűnek ígérkező kompozíciót. A dal Komáromy Mariskának van ajánlva. Találunk a beklüdült újdonságok között aktuális újdonságokat is. A *Győrkönyi* Károly új népszimfóniájának. A muzslai bankó-nak összes dalait tartalmazó hangjegyzet, a melynek egyes számai részben *Barna Iszó* tollából kerültek ki, részben pedig átvett dalok. A dalok szövegét *Vidor Pál* írta, de találunk a dalok között *Gorenótát* is: a híres juhász-nótát „Papnak szánt az apám”, a melynek dallama a *Lányi Ernő* eredetiségét dicséri. — A tizenkét dalt tartalmazó füzet ára 3 korona.

Küzdelem a tüdővész terjedése ellen.

A „Hivatalos Közlöny” legutóbbi számában közölte a vallás- és közoktatásügyi miniszter 94.366/899. számú rendeletét, melyben a „Hygieia”

pormentesítő vállalat dustless nevű porlő anyagát az ország összes iskoláinak használatára ajánlotta.

Örömmel és hálával veszik tudomásul a hazai tanárok és tanítók a miniszter ezen legújabb üdvös intézkedését, nemkülönben a tanuló ifjúság és a gyermekek egészségét féltő szülők.

A fővárosi és vidéki tudós-orvosok tanácskozásain, kongresszusain a szaktudósok is elszórt szívvel konstatálják, hogy a statisztika által jelzett és a tüdővész terjedését mutató számok folyton emelkednek.

Nehéz és bizonyára még hosszú ideig tartó küzdelem indult meg a veszedelem megállítására és hála kormányunk akciójának, hála tudósaink buzgalmának, a főváros és a magyar közönség áldozatkészségének, a sajtónak, mint a kik a veszély nagyságát felismerve lehetővé tették a tüdőbajosok szanatóriumának létesítését.

Rövid időn belül tehát segítve lesz a beteg, a ki visszakerül családjához, a munkasztalhoz, az új boldogság révébe, hogy ismét hasznos tagja lehessen annak a társadalomnak, a melynek mindent köszönhet.

Ámde az egészséges ember is könnyen megkapja a bajt a műhelyben, raktárban, boltban irodában, hivatalban, iskolában, hol a porral telt levegőt egyformán szívjuk magunkba, s a porral együtt azt a sok millió veszedelmes csírárt, a mely az ember testében találja meg a szaporodás legbiztosabb és talán egyedüli talaját.

A vallás és közoktatásügyi miniszter ez-éltt másfélszázadossal próbákat eszközöltetett az amerikai porlővel, tudós tanárok által iskolákban s az egyetemen, és mikor hosszas kísérletezések után az államvasutak, az államrendőrség, a fővárosi, valamint az országos bakteriológiai intézet s az országos közegészségügyi tanács ajánló véleményt mondott ezen anyagról, az ország összes iskoláinak használatra ajánlotta s ezzel megnyitotta az utat a por ellen való védekezés egyedüli lehetőségének.

Ha a kormány a hivatalokban s a közlekedési eszközökben ezt az eljárást kötelezővé tenné, bizonyára pótolhatlan segítséget nyújtana a tüdővészesek szanatóriumának, mert a míg ezen áldásos intézmény egyik oldalán a már beteg embert ápolja és gyógyítja, addig a por

megszüntetése a csira terjedését teszi lehetetlenné s ezzel az egészséges embert védi meg. A külföld régen felismerte a pormentesítés mérhetetlen előnyeit s a hivatalokban, iskolákban, üzletekben, közös járművekben a dustlessel való pormentesítés több országban van elrendelve. Ninos is tán sehol annyi tüdővész ember, mint nálunk Magyarországon. De hisszük és reméljük, hogy a kezdet nehézségeit leküzdöttük s ezen intézkedés áldáshozó eredménye el nem marad.

Megelégedéssel konstatáljuk, hogy ezen vállalat képviselőjével *Kováts Pál* helybeli tekintélyes czég bizatott meg.

Szerkesztői üzenetek.

Tisztelt munkatársainknak és előfizetőinknek boldog pünkösti ünnepeket kívánunk.

Minimus. Az ígért szabadságharcei elbeszéléseket várjuk. Vagy talán már megfeledezett az ígértéről?

H. Ebben az ügyben közbenjárásra nem vállalkozhatunk.

S. J. Költeménye nem a legrosszabb. Már rosszabbat is olvastunk. Ime:

Elmegyek én a világ végére
Még magam se tudom milyen messze
Kis angyalom ha nem szeretsz engemet
Add hát vissza az én árva szívemet.

Ő nem felelt semmi kéréseimre
Nem mondta hogy maradjak itt mellette
Eleresztett a világnak engemet
Nem gondolta hogy a szívem megreped.

Igy hát szívem maradt tovább cserébe
Mindég az a gondolat volt eszembe
Hogyha fogva tartja az én szívemet
Akkor talán mégis szeret engemet.

Nyugodjék meg és ne verseljen tovább.

B. B. A Pray-codex a XIII. század elejéről való latin kézirat, mely miscelánium, krónika feljegyzéseket, naptárt és kottás énekeket tartalmaz. Ebben van a Halotti beszéd, a legrégibb magyar nyelvemlék is. A nemzeti muzeum tulajdona. Nevét felfedezőjétől kapta.

Felelős szerkesztő: **Chay Antal.**

ÉRTESÍTÉS!

Alulírottak van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy helyben a

Szent Imre- és Nádor-utca sarkán

egy a mai kor igényeinek megfelelő

könyvkötészetet

rendeztünk be, hol minden e szakmába vágó munkákat a legdiszesebbtől a leggyorsabbig jutányos áron készítünk.

Főtörökvesünk leend, hogy a n. é. közönség bizalmát kifogástalan és gyors kiszolgálás által minél nagyobb mértékben kiérdemeljük.

Székesfejervár, 1900. június 1.

Kiváló tisztelettel

Sztupa és Heilmann.

Uj

Vasuti menetrend.

— 1900. május 1. —

Budapest		Székesfejérvár		N.Kanizsa	
ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.
Szem. v. 6.50 reg.	9.01 d. e.	9.26 d. e.	1.40 d. u.		
Gyors v. 8.00 reg.	9.16 d. e.	9.21 d. e.	11.57 d. e.		
Szem. v. 1.30 d. u.	3.35 d. u.	3.45 d. u.	8.05 este.		
Szem. v. 4.25 d. u.	6.22 este.	6.32 este.	8.40 est*)		
Gyors v. 8.00 este.	9.17 este.	9.22 este.	12.07 éjjel		
Szem. v. 9.25 este.	11.33 este.	11.43 este.	3.52 éjjel		

*) Csak július 1-től közl. Boglárig.

Nagy-Kanizsa		Székesfejérvár		Budapest	
ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.
Szem. v. 12.15 éjjel	4.16 reg.	4.24 reg.	6.32 reg.		
Gyors v. 5.47 reg.	8.27 reg.	8.35 reg.	9.53 reg.		
Szem. v. 5.05 reg.	6.59 r.**)	7.06 reg.	8.58 reg.		
Szem. v. 9.30 d. e.	2.03 d. u.	2.35 d. u.	4.42 d. u.		
Szem. v. 2.00 d. u.	6.13 d. u.	6.23 este	8.33 este		
Gyors v. 5.03 este	7.48 este	7.58 este	9.20 este		

**) Junius 1-től Boglártól közl.

Junius 1-től szept. 15-ig vásár- és ünnepnap közlekedik.

Boglár		Székesfejérvár		Budapest	
ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.
Sz. v. 7.35 este	9.45 este	9.51 este	11.25 este		

Komárom		Székesfejérvár	
ind.	érk.	ind.	érk.
Sz. v. 4.07 reg.	6.54 reg.		
Sz. v. 12.14 d. u.	2.27 d. u.		
V. v. 6.20 este.	11.09 éjjel.		

Székesfejérvár		Komárom	
ind.	érk.	ind.	érk.
Sz. v. 6.15 regg.	8.40 regg.		
V. v. 9.50 d. e.	2.50 d. u.		
Sz. v. 9.32 este	12.32 éjjel.		

Székesfejérvár		Veszprém		Sz.-Fejérvár	
ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.
Sz. v. 9.21 d. e.	10.45 d. e.	V. v. 5.23 reg.	6.49 reg.		
V. v. 1.00 d. u.	2.33 d. u.	Sz. v. 7.07 reg.	8.22 reg.		
V. v. 9.57 este	11.00 éjjel	Sz. v. 4.52 d. u.	6.03 este.		
		T. v. 7.19 este	10.00 est*)		

*) Junius 1-től szept. 15-ig minden ünnep és vasárnap valamint esőtűrtőkön közl. Ind. Péthről 8 óra 27 p. este.

Székesfejérvár		Adony-Szabolcs		Paks	
ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.
V. v. 8.40 reg.	9.54 reg.			2.33 d. u.	
V. v. 3.50 d. u.	5.17 d. u.			9.33 este.	

Paks		Adony-Szabolcs		Sz.-Fejérvár	
ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.
V. v. 2.00 éjjel	6.23 reg.			7.40 reg.	
V. v. 1.49 d. u.	6.06 este			7.25 este.	

Székesfejérvár		Bicske	
ind.	érk.	ind.	érk.
V. v. 9.30 reg.	12.31 d. u.		
V. v. 1.59 d. u.	4.53 d. u.		

Bicske		Sz.-Fejérvár	
ind.	érk.	ind.	érk.
V. v. 5.35 reg.	8.10 reg.		
V. v. 6.30 este	9.12 este.		

Székesfejérvár		Sárbogárd	
ind.	érk.	ind.	érk.
V. v. 9.22 reg.	10.56 d. e.		
V. v. 2.50 d. u.	4.30 d. u.		

Sárbogárd		Sz.-Fejérvár	
ind.	érk.	ind.	érk.
V. v. 6.10 reg.	8.12 reg.		
V. v. 12.15 délbán	1.34 d. u.		

Uj. SCHAUMANN JÓZSEF

ARANYOZÓ, MÁRVÁNYOZÓ, TEMPLONDISZÍTÓ, TŰKÖR-, KÉP- és KÉPKERET RAKTÁRA
SZÉKESFEHÉRVÁR, Szt.-Imre-utca 2. sz. (Barátok új épületében.)

A főtisztelendő Clerus, magas nemesség s. t. kegyuraságoknak üzletemet zsvies figyelmebe ajánlani bátorodom. Művelem és elvállalom a templomdiszítésnek következő ágait:

Oltárépítést és oltárdiszítést,

új oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szentsirok építését aranyozását és festését,

minden stylben, beadott rajz vagy tölem tervezett rajz után a legegyeszerűbb s a legdiszesebb kivitelig.

Lourdesi Mária-oltárok építését.

Régi oltárok, szószékek, szobrok renoválását

ujjonnan fából faragott szobrokat, ezeket pedig a megfelelő színekben festve, gazdagon aranyozva, vagy egészen aranyozva.

Nálam megrendelhetők mindennemű olajfestményü képek és stáció-képek.

Tisztelt Schaumann Ur!

A paduai sz. Antal képre vonatkozó tudósítását köszönettel vettem s azt alkalmlilag elhozatom.

Ezen alkalommal készséges örömmel tudatom, hogy a velencei r. k. templom főoltárkép rámájának, valamint a gyertyatartóknak megaranyozásával nagyon meg vagyok elégedve s mindenkinek tetszését és dicséretét kiérdemeltem; s így önt bárki-nek pártfogásába a legmelegebben ajánlom és ajánlhatom.

Venece, 1899. nov. 14.

tisztelettel
Beleznay István,
plebános.

H I R D E T É S E K

felvételnek

lapunk kiadóhivatalában.

Debreczeni Gyula könyvnyomdájában

Székesfehérvár, Iskola-utca 4. szám.

ION DIEN

Csak ezzel a törvényes, bel. védjegyvel valódi. LONDON, Chief Office S. W. 48 Brixton Road.

Főraktárak: Hermann, Angol India, Agn. Zágráb, Algier, Amsterdam, H. Sanders, Botin B., Basel, Szt. János gyógytár, W. Kratz, Belgrad, Nikola A. Delini, gyógytár Mihály fogelomhoz, Központi raktár Szerbia részére.

Berlin, C. Bologna, Braxelles, Pharmacie Ch. Delacroix & Co. Budapest, Török J., Dr. Egger L. & J. Gairo, Gila a. Rh., Noris, Dobruza, Rich, Luxemburg, Schmidt P., gyógyszer.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált) az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható zölde, a törvényesnél bejegyzett, apáca-védjegygyel van ellátva. Félhalmultatlan szer minden mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. külsőleg is kitűnően hat és sebet gyógyít.

Egy próbátüveg bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakencőse

(csodakencőseknek nevezik) utolérhetetlen szívó erejű és gyógyíthatóság. Operációkat a legtöbb esetben fölöslegessé teszi. E kencőssel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott ontszút, ujjában pedig egy 22 éves rákserű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyíthatásu mindentéle seb gyuladásánál.

Próbátüveg bérmentesen 1 kor. 50 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.

Óvakodjanak utánzatoktól és kerülfjek az értokteln, ugynevezett házi kencősoket s más effolokot.

Cim: A. Thierry, gyógyszeriar és gyar a Védőangyalhoz, Prograda, Pragerhof Isé, a Dél vasút mentén.

Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házbán tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védjegyainknak utánzatát a törvény üldözi.

issigee, Dordogne, Kopenhága, fabriken farma. Milano, A. Bertoloni, Malmo, Sverige, Apot. Lejonet. Nantes, Pharmacie C. Fradet, Napoly, Palermo, Paris, Pharmacie française, 1 & 2, Place de la République, Pharmacie Daproy, 11, Rue des francs Bourgeois.

Praga, Róma, Corio, Agenzia del Policinico, Bonhair, Pharmacie F. Gorrath, Sarajewo, Szeged, Temesvár, Triest, Velenoe, Vienna, Zürich.

Csak ezzel a törvényes, beljegygyel valódi.

A nagymélt. m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minister úr ^{94.386} szám a. kelt magas ^{1899.} rendelete folytán értesitem Fejérmegye tekintetes tanügyi hatóságait,
míserint a

HYGIEIA pormentesítő vállalat,

illetve a

valódi amerikai DUSTLESS kizárólagos eladási jogát Fehérmegye területére átvettem
Kováts Pál, Székesfehérvár, Nádor-utca.

!! Még nem létezett kedvezmény!!

Wébermann Jakab

vászon-, kézmű- és divatáru üzletében

és pedig minden hónapban

egy napi összes bevételtem

a tisztelt vevő közönségnek minden levonás nélkül visszafizetem, az összeg bármily nagy legyen is — megjegyezve, hogy a visszafizetés napjának a meghatározását magamnak fenntartom, de csupán azért, hogy mindenkor azt a napot választhassam,

a melyen a legnagyobb volt a forgalom az üzletemben, és ezáltal a t. vevő közönség között minél jobban és gyorsabban elterjedjen ezen rendkívüli kedvezmény.

A visszafizetés a következőképp történik:

A nálam vásárolt árurol, a t. vevő közönség, egy — az év hó és nap keltével, úgy a saját bélyegzőmmel ellátott számlát, vagy jegyzéket kap, ezen számla, ha az általam kiválasztott minden hónapban, az év hó és nap keltével teljesen megegyezik,

üzletemben a számla felmutatójának, a teljes számla szerinti összeget minden levonás nélkül visszafizetem.

A kiválasztott napot úgy a Székesfehérvárott megjelenő összes hírlapokban, valamint feltűnő falragaszokon fogom minden hó 1-én a t. vevő közönség tudomására hozni.

Házeladás.

A Vásártér 36. szám alatt levő ház (Krizsány-féle vendéglő) szabad kézből minden órán eladó.

Bővebb értesítés Királykut-utca 4-ik szám alatt nyerhető Berghammer Józsefnél.

100 hektol. bor ugyanott eladó.

Eladó ház és fűntus!

Apáczá-utczában levő 18. szám alatti ház és 20. szám alatti fűntus minden órán szabad kézből eladó.

Tudakozódní lehet: Tóváros, Horváth István-utca 14. szám alatt.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült **gőzcséplő készleteit**, „Millenium“ legújabb szerkezetű: **fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötvő aratógépeit**, melyek föelnyei: *préselt aczélemez-álvány, tégelyaczel-alkatrészek, jó és könnyen hozzáférhető, elpusztíthatlan szerkezet*, továbbá: a szab. osztrák-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 3, 3 1/2 és 4 lóerejű **gőzcséplő-készleteit**. Sack-rendszerű, aczelöntésű ekefővel ellátott **ekéit**, „Boni“-féle *kéttengelyű eketalyigáit, járgányos cséplő-készleteit, szecskavágóit* és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

FIGYELMEZTETÉS! Ezennel közhírré tesszük, hogy az összes ügynökeinktől, legyenek azok akár helyi ügynökök, akár utazó ügynökök, az eddig birt meg hatalmazásokat f. évi január hó 31-ével megvontuk és azokat ezennel hatálytalanoknak nyilváníttuk. Nevünkben és megbízásunkból tehát csak az azok járhatnak el, a kik 1900. február hó 1-e után kelt és általunk aláírt megbízással bírnak és csupán oly jogkörrel, a melyre ezen írásbeli megbízás kiterjed. Nehogy a közönség tévútra vezettesék és nehogy nevünkkel visszaélések történhesenek, felkérjük mindazokat, kik velünk üzleti összeköttetésbe lépni óhajtanak, hogy mindenkitől, a ki nevünkben eljár, írásbeli meghatalmazásának felmutatását kérjük s abba betekintést tenni sziveskedjenek.

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120.

Aruny-érmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézősége, vasutak, ipari-bánya és gyári telepek, építési vállalatok, építőmesterek, ügyosztály gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mérsékelt hőhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kiléve 16 krtól fölfelé szállítanak és a mi a festék tisztaságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

Miskolcra, ügyosztály utasítás kiváratra legyen és bízatra küldeték.